

Előfizetőinkhez/Olvasóinkhoz!

Örömünket, hogy a Debreceni Szemle „Új folyamának” életkora immáron meghaladta a húsz évet, amire legutóbbi, 2013/2–3. számában kuratóriumunk alelnökének emlékező soraival utaltunk, már akkor is beárnyékolta az aggodalom jövőnket illetően. Úgy éreztük, joggal büszkélkedhetünk azzal, hogy az elmúlt 132 év alatt (egészen pontosan 1882-től kezdődően) Debreceni Szemle néven megindult, általában rövidebb életű – egy, három, tizenhét és nyolc évet megélt, de jogi mércével mérve egyaránt „fiatal korban” elhalt – próbálkozások, amelyek közül a jogelődünknek tekintett, 1927–1944 között megjelent folyóirat 17 éve tekinthető a legbiztatóbbnak, húsz évünkkel mi először léphettünk „felnőtt korba”. Bazsa György kuratóriumi alelnök emlékeztetőjével azonban már akkor sem önmagunkat akartuk – József Attila módján –, születésnapjához köszöntővel „meglepní”, hanem inkább azokra az (elsősorban anyagi jellegű) nehézségekre kívántunk utalni, amelyek további megjelentetésünket veszélyeztetik. A húsz évvel ezelőtti évi négy szám több mint félezer lapja az elmúlt években két – egyenként önmagában is igencsak karcsú – számra és nagyjából 160 lapra szűkült, ami után az idei év három száma és kb. 240 lapja is csak megtévesztő bővülésnek tűnhet. (A három szám megjelentetésére egy sajátos, végeredményében azonban hiú reményünk ösztönzött. Bizonyos folyóirat-pályázatok eredményességének feltétele az évi négyszeri megjelenés. Év elején ebben bízunk, az első szám után – eredménytelenségünk tudatában – azonban groteszknek tűnt volna egy 2–4. összevont szám megjelentetése. Így maradtunk a három szám megjelentetése mellett, s várakozásaink miatt ezek összeállítását sem hamarkodtuk el. Jelenlegi utolsó 2013. évi számunk megjelentetése így jócskán belecsúszott 2014-be, sőt, a terjesztés gondjai miatt így jártunk a 2–3. szám postázásával is. A késedelemért előfizetőink, szerzőink és olvasóink elnézését kérjük.)

Úgy tűnik azonban, hogy jelen számunkkal lehetőségeink végére értünk. Magától értetődő, hogy egy, a tudománynak és a kultúrának szentelt folyóirat nem tudja önmagát eltartani. Éves előfizetési díjunk (amely az eredetileg megjelenő négy szám együttes árának mindössze felét tette ki, és így inkább volt tekinthető jelképesnek) a két számra való szűkülés következtében évek óta elveszítette kedvezményes jellegét. Előfizetőinknek kitartásukat ezért külön is köszönjük. A fennmaradásunkat az utóbbi húsz évben biztosító intézményes támogatások (a támogatók felsorolását lásd tartalomjegyzékünk hátulján) összességében megcsappantak, egy részük teljesen megszűnt. Közülük a Debreceni Egyetemnek a támogatásban kitartó centrumait kell kiemelnünk, hiszen az ő százas nagyságrendű megrendeléseik meghaladják az egyszerű előfizetés mértékét. A folyóira-

tunkban közölt hirdetések – amelyekből ugyancsak szerény bevételünk származott – is inkább csak az adott vállalatok támogatókészségét jelzik. Kaptunk támogatást magánszemélyektől, sőt, legutóbbi számaink megjelentetéséhez a Kuratórium és Szerkesztőbizottság tagjai maguk is hozzájárultak. De hát a Szemlét végül mégsem utalhatjuk a Kuratórium tagjainak áldozatkészségére. Sajnálatos ugyanakkor, hogy Debrecen – korábbiakban jelentős anyagi segítséget nyújtó – önkormányzata teljesen kivonult a város nevét viselő, az elmúlt évtizedekben lakóhelyünknek a tudományos életben is rangot szerző folyóirat támogatói közül. Azt a gyakorlatot egyébként, hogy szerzőinknek honoráriumot fizetünk, több éve meg kellett szüntetnünk, s mára a főszerkesztő és a főszerkesztő-helyettes is anyagi ellenszolgáltatás nélkül („társadalmi munkában”, magyarul ingyen) végzi a szerkesztés munkáját. (Mégélhető gondjaink végül nincsenek, hiszen mindketten nyugdíjasok vagyunk, bár a szerény tanári, vagy tudományos kutatói nyugdíj aligha éri el azt a javadalmazási szintet, amellyel – a régi sláger szerint – az ember könnyen viccelhet.) Ez a jó szándék azonban kevés. A nyomdai költségekre, a terjesztésre (postai kiadásokra) mindenképpen pénzre van szükség. Tartalékaink pedig kimerültek. A Debreceni Szemle megjelentetését – reméljük, csak átmenetileg – új alapokra kell helyeznünk.

Ebben igyekszünk a mai világ modern eszközeihez alkalmazkodni. Eléggé régimódiak vagyunk ahhoz, hogy ne fogadjuk el a Gutenberg galaxis (a nyomtatott művek megjelenésének) időszerűtlenségét jósoló véleményeket, de eléggé modernnek ahhoz, hogy – ha kell – igénybe vegyük a papíralapú (nyomdai) megjelentetést kiegészítő, esetenként felváltó elektronikus terjesztés lehetőségeit. A Debreceni Szemle soron következő számait – reméljük csak átmenetileg – elektronikus úton tudjuk közreadni. Ebben a formában megőriznénk eddigi felépítésünket, a tanulmányok mellett tájékoztatnánk a kulturális élet legfontosabb eseményeiről, ismertetnénk frissen megjelent könyveket, jegyzetlap formában közölnénk szubjektívnek látszó véleményeket. A nekünk szánt támogatások ugyanakkor remélhetőleg lehetővé teszik azt, hogy az adott évben (nevezetesen 2014-ben) egyszer nyomdai úton néhány tanulmányból válogatást, a többiekből legalább tartalmi ismertetést adjunk közre. Az elektronikus megjelentetés esetén pedig eltekinthetünk azoktól a terjedelmi korlátozásoktól, amelyeket az utóbbi években be kellett vezetnünk. (Egy szerzői ívnél – 40 ezer karakter – hosszabb tanulmányok közlését azonban így sem vállalhatjuk.) Ehhez várjuk reménybeli szerzőink közreműködését, tanulmányaikat, recenzióikat, híradásait a város, a megye, vagy a régió tudományos rendezvényeiről. A publikálásnak ezen módja szerint természetesen szerzőinknek nyilatkozniuk kell, hogy hozzájárulnak az elektronikus közléshez.

Az elektronikusan megjelenő lapszám korlátlan hozzáférése természetesen feleslegessé tenné az előfizetést. Így – más folyóiratok mintájára – a Kuratórium úgy tervezi, hogy a legutolsó számot a megjelenést követő első három hónapban a honlapon (<http://szemle.unideb.hu/>) csak az előfizetők számára teszi – megfe-

lelő kód alapján – hozzáférhetővé, míg ezt a többi olvasónak csak a három hónap elteltével tenné elérhetővé. Előfizetőink támogatásáról így a továbbiakban sem kívánunk lemondani.

Debrecen, valamikor a 2014. év elején

Dr. Orosz István
professor emeritus
a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja,
a Debreceni Szemle Kuratórium és
Szerkesztőbizottság elnöke

Dr. Barta János (ifj.)
professor emeritus
az MTA doktora,
főszerkesztő